

Oglas, pripisana itd. likaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglas itd. nalje se naplatom ili polotom post. stogonice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, aka to javi odpravničtvu u svirenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana naplaćuje „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 817/949. Telefon (iskare broj) 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nosloga svo polkvart“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u podne.

Netlobrani doplati se ne vraćaju neopodpisani ne likaju nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 8 K za seljake } ne godine ili K 5—, odn. K 2:50 na pol godino.

Izvan carevino višo poštarina plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Loginja i dr. prije J. Kramptić i dr.“ (Via Gluša br. 1), kamo neka se naslovljava sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Loginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. marča 1909.

Carevinsko vieće bilo je 10. t. m. opet otvoreno, i već je zastupnička kuća održavala tri sjednice, od kojih dvie dosta duge. Hoće li moći zasjedati odnosno raditi, nemože niko stalnostju reći. Većina zastupnika, ako ne svi, misli da je dobro za narodu, za slobode državljana, za redovitu upravu, ako carevinsko vieće zasjeda, jer može bar koliko, toliko uplivati na postupak vlade. Ipak bi has zastupnici mogli dati povoda da nezasjeda. Vlada, naročito ova, reć bi da bi radje vladala bez parlamenta nego li s njim. Sazvala ga je, da se može izpričati, ako bude vladala bez parlamenta, na § 14.; a stalno će rada prihvatiti prigodu, da ga za dulje vremena zaključiti ili čak i raspusti. Sve sladke rieči Bienerthove u prigodi kad je predstavljao novu vladu, i govori o želji da parlament radi, su samo rieči — za obsjeniti prostotu. Parlament ili će morati raditi što bude htjela vlada i koji su za njom, ili će ići na prošet, za da budu vladi slobodne ruke i proti zastupnikom.

Zastupnička kuća sazopela je dne 10. t. m. na novo, kao da je nikad nije bilo, osim da nebijase otvorenja po vladaru sampm.

Odmah iza 11 sati daje kancelarijski direktor znak zvonceom. Gospoda ministri ulaze, a dolaze i zastupnici u koliko nisu već prije došli. Češki radikali buće i kliću „Abzug“ koliko njim gela daju kod ulaza ministara. Ministar-predsjednik javlja da mu je Njegovo Veličanstvo naložilo, da uvede u kuću predsjednika po starosti. To je Dr. Funke, pa ga poziva da nastupi svoju službu.

Ovaj zauzima predsjedničko mjesto i izriče kratak govor, u kojem izrazuje želju

da zastupnička kuća radi, i poziva prisutne da kliću zajedno s njim da živi cesar i kralj. Osam najmladjih zastupnika poziva da budu privremeno bilježnici. Spominje smrt jednoga zastupnika, i odlazeće mandata trojice zastupnika, Navodja imena onih koji su se izpričali. Moli bilježnike da pozivaju zastupnike, da dadu glasovnicu za predsjednika. Bilježnici prozivaju, zastupnici idu k žari, i kako je ko prozvan tako baca cedulju u žaru. To traje više od pol ure. Drugo pol ure trebaju bilježnici da prebroje glasove. Izpad izbora predsjednika se je znatjeljno čekalo, jer se stranke u tom nisu prije složile. Izpad bio je sliedeći. Od 440 odanih glasova dobio je Dr. Pattay 287 glasova, Dr. Pacák 108 glasa, dvojica drugih po 1 glas, dočim je 98 listića bilo prazno. Prazne listiće neuzima se u obzir. Predsjednikom je izabran Dr. Robert Pattay, član kršćansko-socijalne Bečke stranke, muž od preko 80 godina, potučić po oću iz Istre. Na pitanje starostnoga predsjednika, da li prima izbor, odgovara da, i podje na predsjedničko mjesto. Drži odulji govor, koj mu neki povladjivaju, dočim mu drugi prigovaraju.

Daje izabrati 5 podpredsjednika. Tu nije velike napetosti. Stranke su se već prije dogovorile, te su zastupnici dobili cedulje sa imeni petorice kandidata. Razoi su razne brisali. Bilo je odano 331 glasovnica. Dr. Steinwender dobio je 311 glasova, Dr. Starzinski 308, Dr. Laginja 234, Zazworka 227, Pernerstorfer 207. Ti su izabrani. Inače je dobio Pogačnik 16, Conci 5, i drugi razni po 3, 2 ili 1 glas. Prisutni izabrani podpredsjednici izjavljuju da primaju čast, sliedeći dan čine to i ostala dvojica. Na to se još izabire ceduljama, bez prozivanja, 16 bilježnika i 2 redatelja.

Odmah iza svršenih izbora dao je

predsjednik pročitati dva pripisa ministra predsjednika, oba tičuće se dignuća sa službe ministarstva, te imenovanja novih ministara. Tu se je oglasilo za rieč ministar-predsjednik baron Bienerth. Čim je ustao nastala je zaglušna buka sa strane čeških radikala. Najviše se je čulo „Abzug Bienerth“, „Abzug Haerdlt“ (ministar unutarnjih poslova), „Abzug Stürgkh“ (ministar bogoslova i nastave), „Abzug Hoehenberger“ (ministar pravosudja), sva četiri gredna Njemec. Često čulo se je samo dušograjni „Abzuuuuuuuug“. Od govora Bienerthova nije se razabrlo ništa. Moralo se je čekati novine ili stenografski zapisnik da se znade što je reko. U glavnom ovo: Ozbiljna i teška su vremena. Izvanjska politika označuje se na dvie znamenitije činjenice. Prva je da se je sklopio ugovor sa Turskom, usljed kojega se je ova odrekla Bosne i Hercegovine. Posle toga ugovora se je evropski položaj nješto poboljšao. Nejasni su odnošaji monarhije sa Srbijom i Crnogorcom. U tom obziru, a to je druga glavna činjenita, austro-ugarski poslanik u Beogradu dne 6. marča dao je srbskoj vladi izjavu.

Rečene dvie države postavile su razne zahtjeve posle aneksije Bosne i Hercegovine, premda se tim nije dirnulo nikakva njihova prava. Ti zahtjevi njihovi su neizvedivi. Ipak je monarhija pripravna s njimi sklopiti ugovore, ali izravno s njimi, bez ičijega posredovanja, i to u ovoj gospodarske i prometne naravi.

Izvanjski položaj je još uvijek takav, da treba paziti, biti pripravn i držati skupa. Stranke moradu imati na umu domovinske skupne interese, te zapostaviti svoje vlastite interese (Lahko je Njemcem tako govoriti kad imadu sve). Nova vlada, veli ministar-predsjednik, nije provizorna kako bijaše njegova prvanja, nego stalnija. Prije se mislilo na sastav koalicione vlade; sad nije na to ni misliti. U krunsko vieće,

u ministarstvo, pozvani su muževi, koji po njihovom porjeklu i njihovih političkih uvjerenjih moradu valjati kao podpuni zastupnici njihovih naroda (Blaze našemu narodu po Haerdltu, Stürgkhu, Hoehenbergeru, Rittu i t. d.) Vladina vrhovna dužnost je, da ustavno i zakonito postupa. Ustav je naša zvezda-vodilja, zakon naš štiti i naša obrana. Parlament valja da njoj pomogne, a da nerazara sam sebe. U tu svrhu valjat će promjeniti poslovni red, da nebudu neznatne manjine zapriečivale rada. Državi aparat mora u svih svojih djelovih raditi bez pritužbe, i biti stalan pouzdanja svih stanovnika, bez razlike vjere, narodnosti, političkoga ili društvenoga položaja. Vlada hoće upravljati u duhu nepristrane pravdnosti i neće trpiti nikakva „veto“. Mi hoćemo i bit ćemo svim pravdni. (Preveć se to naglasuje!)

Prije Uskranih blagdana želimo da se razpravi osnova o rekrutih, za koju nedvoji vlada da će biti prihvaćena od parlamenta naročito u ovih težkih vremenih; i osnove o podržavljenju nekjih željeznica.

U kasnijem programu rada parlamenta spadaju: zakon o aneksjiji; osnove o jezikovnom uredjenju u Češkoj; o talijanskoj pravnoj fakulteti u Beču; proračun za g. 1909. Nadalje treba urediti finance, razpraviti osnovu o osjeganju staraca i nemoćnika, i razne druge. Vlada je mnogo toga pripravila, parlament nek o tom razpravlja. Kako su ministri odgovorni za svoja djela, tako su i zastupnici za svoja.

Predlog, da se o govoru ministra-predsjednika povede razprava, postavljen od socijalnih demokrata, nije primljen.

Čita se množina interpelacija i predloga; postavlja se predlog za izbor raznih odbora kako bijahu u prošlom zasjedanju, i zaključuje se sjednica.

U sjednicah dne 11. i 12. mjeseca

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Da su u Istri danas Hrvati u većini, vide i Talijani, ali da je već u vrijeme velikih seoba bilo u Istri uz Latine i Slavene, o tom talijanski današnjih historičari neće ni da čuju — nijedan osim mladoga labinskoga učienjaka Bartoli-a, koji je profesor na sveučilištu negdje u Italiji.

Tako bi se moglo reći, da su u Istri i tri vrete Hrvata kao i Talijana. Najstariji su ovamo došli za velikih seoba naroda po Evropi oko 600. godine i par vijekova kasnije. Oni su ovamo došli u nekim plemenima različitih imena. Tudjinci su ih zvali Slaveni, a to su doista i bili: veoma srodni svim ostalim Slavenima blizu i daleko današnjim hrvatskim i slovenskim zemljama, njima posve srodni po jeziku i životu. Ali kako se drugdje tek polako s vijekovima razvilo ime Hrvat i Slovenac, Srbini i Čeh, Poljak i Rus, tako nemožemo reći, da su u Istri ti Slaveni odmah na početku doseobe sebe zvali Hrvati; oni

nijesu znali, da su poseban narod hrvatski nego su bili Slaveni.

Što su s naše strane ti Slaveni, to su s talijanske stari Latini ili Romani. Ovi su bili u Istri prije Slavena, stariji su od njih nekoliko vijekova. Stvorio ih je Rim odmah za prvih vijekova iza Isusova rođenja. Tek kad je rimska vlast pala (476 godine), došli su Slaveni, koji su se nastanili većinom u istočnom dijelu Istre, a manje ih je bilo u zapadnom pomiješano s Latinima. Latini su živjeli skoro isključivo po gradovima, većinom uz more, a Slaveni kao pastiri i ratari na otvorenom polju u selima. Dakle je među njima bio isti snošaj kao i danas među Hrvatima u Talijanima. I onda su Latini držali manji dio Istre, a bijahu od Slavena bogatiji i srećniji. Rim je bio umro, ali im bijaše ostavio u svojoj oporuci mnogo dobra. Slaveni su došli na golo, bez itega na ista. Kaošto nijesu Slaveni tada govorili hrvatski, nijesu ni Latini govorili talijanski. Tada još nije bilo ni hrvatskoga ni talijanskoga jezika. Slaveni su govorili jezikom svih ostalih Slavena, nekako sličnim onomu

jeziku, koji još danas možeš čuti u crkvi od svećenika, gdje je služba Božja staroslavenska, a Latini su govorili iskvaranim latinskim jezikom, iz kojega se razvio današnji talijanski, kaošto se iz slavenskoga razvio hrvatski, slovenski, ruski i t. d.

Tako je u Istri ostalo dugo vremena — ao 12., 13. stoljeća. Onda su zapadnom istarskom obalom od Kopra do Pule i Labina zavladali Mleci, a istočni, kopneni dio Istre ostade pod različitim gospodarima. Tako su Latini došli pod Mletko, a to je za njih značilo spas od propasti, smrti. Jer kaošto je do tada u Dalmaciji u mnogim gradovima (na pr. u Zadru, Dubrovniku i t. d.) bilo nastalo pred Slavonima Latinu, tako bi ih sjurno nestalo i u Istri. Mleci su probudili svoje srodnike u Istri i, što je još važnije, došli u Italije i Grčke. To je druga vrsta Talijana: Latinima pridolaze mletački Talijani. Ali kaošto s morske strane ti došli Talijanci pojačavaju nama protivnički zivall, tako novim doseobama s kopnene strane množe se naši redovi mnoštvom naših ljudi. U Istri su nalmo u 15., 16. i 17.

stoljeću razne bolesti bilo silno protijedilo pučanstvu. Falilo je gospodi radnih sila i za to dozivaju u Istru Hrvate. Od 1400. godine dalje doselilo ih se silno mnogo, nastadoše čitava nova sela; osobito se je mnogo Hrvata naselilo u današnjoj porečko-puljskoj biskupiji. Te seobe Hrvata opisuju danas Talijani upravo žučljivo, kao čemo još vidjeti pobliže. Glavno je ovo: Sa gospodstvom Mletaka od 1300. godina množi se kolonizacijom u Istri (zadpadnoj) talijanski zivall, a od 1400. god. još u većoj mjeri doseljivo oblasti, osobito mletaka i, u čelju, navlastito zadpadnu Istru Hrvate iz Dalmacije, Bosne, uopće iz balkansko-slavenskih zemalja, gdje je kršćanskomu narodu u to vrijeme sve bilo u pogibelji pred Turcima. Talijanski doseljenici govore mletačkim narječjem, ne baš ljepim, u mnogim mjestima sve do danas, a hrvatski doseljenici govore čistim hrvatskim jezikom najljepšega narječja narječja štokavskoga, a u mnogim krajevima porečko-puljske biskupije govore tako do danas.

(Nastavit će se)

obavili su se izbori odbora tako da su s malim izmjenama izabrani oni zastupnici koji su već prije u njih bili. U ih sjednicah razpravila su se iakođer četiri predloga, o kojih svakom što nekoliko riječi.

Proti magjarskoj poljodjelskoj banoti u Bosni.

U Ugarskoj zasnovala se je poljodjelska banka za Bosnu, u kojoj je smatrao nužnim da primi mjesto također vodja Bosanskih Hrvata Dr. Mandić. Ta banka ustraja se namjerom, da kmeti u Bosni i Hercegovini otkupi ih razeteriti. Nu to bi se imalo dogoditi načinom, da bi robovi mienjali svoga gospodara, i dobili gorega od dosadanjega. Kmeti bi bili otkupljeni od aga i begova, al bi pali pod jaram ustrojiti se imajuće banke, u gospodarstvo spekulativnoga novčanoga zavoda. Taj zavod bi k tomu uživao mnogo veće povlastice nego li ih obično novčani zavodi uživaju. To je način, kojim bi si Magjari osjegurali vlast u Bosni i Hercegovini, pri čemu njim ide na ruku zajednički financijski ministar Burian.

O tom bilo je već govora u odboru gleda pridruženja Bosne. Tadanji upravitelj financija Jorkas-Koch bio je na odonosni upit odgovorio jako odlučno. Magjari sporazumno s Burianom su tu stvar ipak dalje tjerali, tako da je pogibolj da bi kralj mogao privoliti na njihova ostanova. Zastupnik Dr. Susteršić, u ime "narodne sveze" postavio je prešan predlog, kojim se zahtjeva da austrijska vlada obrazloži svoje stanovište u tom pitanju, i da učini sve moguće a da zaprieči bosansku poljodjelsku banku snovanu po Magjarskih sporazumno s Burianom. Dr. Susteršić obrazložio je svoj predlog svestrano, odlučno i bezobzirno. Zanj su se izrekli i Njemci po Dru. Sylvestru i socijalni demokrati po Dru. Renneru. Ministar financija Dr. Bilinski obrazložio je stanovište austrijske vlade. I on je odlučno protiv bauca kako ju snuju Magjari s Burianom. Austrija nemože dozvoliti takove banke. O tom bi imao možda razpravljati Bosanski sabor. Austrijska vlada stoji na stanovištu da bi bilo najbolje kad bi se otkup uredio kako druguda, najme da bi trpila nješto pokrajina, nješto age i begovi a nješto kmeti. Ako bi pak Burian ipak dogovorno sa ugarskom vladom dozvolio banku, onda bi i Austrija jednaku zahtjevala. Svakako ima pravo, u tom svoju reći i učiniti, i to je već i još hoće.

Predlog Susteršićev bio je primljen skoro nedoglasno.

Umješavanje sudbene uprave u sudbene parnice.

Radi jednoga slučaja gdje se je pod utjecajem ministra izvanjskih poslova umješao u njeku parnicu kod zemaljskoga suda u Beču jedan činovnik ministarstva pravosudja, postavio je prešan predlog Čeh Dr. Stransky. Za prešnost toga predloga glasovala su 182 zastupnika protiv prešnosti 150. Vladi je izpad toga glasovanja bio neugodan, dočim su gu oporbene stranke burno pozdravile, i razni zastupnici vikali vladi "Abzug".

Progon česke štampe u Českoj.

Zastupnik Hajn sa drugovi iz česko-radikalne stranke postavio je prešan predlog radi progona česke štampe u Českoj. Ministar pravosudja Hochenburger priznao je velik broj zapliena, al i rekao da su opravdane. Česki radikalni su tekom razprave izrekli silnih psovka protiv Hochenburgera i protiv Haerdlu, ministru unutarnjih poslova. Za prešnost predloga govorio je također česki agrarac Dr. Zahradnik, al je prešnost bila zabacena.

Proti izazovnim agentom.

Zastupnik Klofač sa drugovi postavio je prešan predlog protiv izazovnim agen-

tom koje vlada iz državnih sredstava plaća. Kao što postoji jedan Nastić protiv Srbom, tako je obstojao prije nekoliko godina njeki Mrva protiv Čehom, a u najnovije doba njeki Mašek. Ministar unutarnjih poslova taj to, al govori tako razdraženo i bezobzirno, da se sam pokazuje krivim, i da sam izazivlje. Način njegova govora je takav, da bi baš htjao, kako mu je Nemec rekao izazvati parlament stano, da ga vlada može opet zaključiti. Prešnost je zabacena.

Radi nagrada za sjenokoše i staje u Voloskom kotaru.

Zastupnik Spinčić i drugovi uložili su na ministra poljodjelstva interpelaciju radi toga što je vlada već u trih prošlih godinah razpisala natječaje za nagrade poljodjelcem koji bi uredili sjenokoše i staje u Voloskom kotaru, i nijednom od molitelja nit nagrade dala nit njim šta odgovorila. I to da označuju akciju za podignuće gospodarstva u Istri! — veli se pospršno u interpelaciji.

Beč, 16. marča 1909.

Osnova za dozvolu unovačenja.

Već prošli petak, pred samim svršetkom sjednice započela je u prvom čitanju razprava, kojom vlada pita parlament za dozvolu ovogodišnje unovačenja za uzdržavanje kopnene vojske, mornarice i domobranstva. Jučer i danas se je ta razprava naduljivala. To je ona osnova radi koje se je vlada čutila obvezanom da opet sazove parlament. Petak je govorio slovenski zastupnik Demšar. Jučer govorili su zastupnici Njemci Jeaser i Schachlinger, socijalni demokrat Seitz, i dviljak grof Sternberg. Danas je molio predsjednik kuće zastupnike da se čim kraće izraze, da se taj predmet čim prije rieši. Prvi govornici nisu se držali toga recimo savjeta predsjednikova. Radikalni česki zastupnik Fresel govorio je dobar sat i pol českim jezikom i to dosta stvarno. Izjavio je da u stanju u kojemu se nalazimo, kakovu vladu pred sobom vidimo, i kako postupa sa Česi, nebi imalo biti česknoga zastupnika koj bi glasovao za osnovu. Drugi današnji govornik slovenski zastupnik Hribar, kako već i u petak Demšar, izrazio se je oštro protiv sadanjoj vladi, i ni malo prijazno o vanjskoj politici monarhije, a onda je polanko crtao dogodjaje u Ljubljani dne 19. septembra prošle godine, gdje se u narod pucalo bez potrebe i gdje su dvojica ubijena bila. Iza njega govorio je kratko ministar predsjednik, i molio kuću da čim prije razpravi osnovu. Vlada kod te osnovne netraži povjerenja za se, već želi vojnike radi položaja u kojem se monarhija nalazi. — Iza njega govori još česki agrarac Uřáral, te se sjednica pretorgava i uriče sljedeća za sljedeći dan. Misli se je i želilo da se razprava svrši al to nije išlo.

Konkurencija s vinom.

Po naravi gospodarstva i trgovine, kad neki proizvod prekorači granice potroška, slijedi utakmica ili konkurencija.

Takva konkurencija je evo danas pala na vino. Ove je godine urodilo vino preko svakog očekivanja. Kako se je narod uvjerio o uspjehu amerikanke, atao ju je saditi tako naglo i u tolikom opsegu, kao da neće nikada doći do prekomjerne proizvodnje vina. No tek što je prošlo par godina — eto ti vina na pretek. Dok su prije trgovci tražili prodavaoca, sad im toga ne treba, jer njih traže prodavaoci, natječući se, koji da ponudi bolje vino uz nižu cijenu.

Takovo natjecanje, gdje nude kupcu jedan od drugoga bolju robu i uz nižu cijenu, zove se utakmica ili konkurencija. Pošto je vina posvud i na pretek, to imadu prdnost čjenija i bolja vina. Zaprimiti dobro: *čjenija i bolja!*

Što iz toga slijedi za posljednika? Slijedi jedno od ovog dvojeg: ili davati obično vino uz sve nižu cijenu, ili proizvodjati finija vina.

Sad se pita: što je od ovog dvojeg uputnije?

Promotrimo malo pitanje ovu stvar, pak ćemo doći na čisto: — da gospodarstva jedna vrat gospodarstva bude od koristi, mora da iz te grane gospodarstva izvadi ne samo potrošeni kapital za obdjelavanje nego i primjerene kamate ili dobitak na taj potrošeni kapital i na rad, koji je sam u tu granu gospodarstva uložio. Ako je taj dobitak ili bolje čisti dobitak premalen, onda se veli, da se ta grana gospodarstva više ne isplaćuje, te se ta mora ili napustiti ili unaprediti, da se tako dodje do odgovarajućeg prihoda.

Uzmemo li sve to u obzir, moramo ustvrditi, da oni, koji hoće, da im se vinogradarstvo u ovakovim prilikama isplati, morat će prihvatiti ono drugo, to jest gojiti bolje vrste loze i praviti finija i ukusnija vina. Moramo naime po naravi očekivati, da količina vina u sljedećih godinah neće padati, nego sve više rasti. Stoga će i konkurencija biti sve to veća, te će cijena običnom vlnu još više padati, a trgovina će naprotiv tražiti sve bolja vina.

Dakako da se tu i tamo može dogoditi iznimaka, da dodje n. pr. nekova nova bolest, tuča i t. d. No to su samo iznimke, te znaju jedan kraj zahvatiti, a drugi ne. Zato s tima razuman gospodar no smije računati, jer će se prevariiti.

Pogledamo li nesređeno prilike današnje; dana, zaključit nam je, da ako vlnu još nešto pada u cijeni, proizvod se običnoga vina kod nas neće više isplaćivati. Pogotovo ne za onoga, koji mora plnčati težake za obradivanje vinograda, jer su nadnice previse porastle. Do toga ne bi tako hitro došlo, kad se ne bi više vremena otvorila Amerika. Al koji će s timo ozbiljno računati?

Skupimo li sve u jedno, moramo zaključiti, da naši vinogradari s jedne strane od divljaka, šta još imadu za pocijepat, pocelepaju u finije vrste i to isključivo bijele za proizvajanje bijelog vina, jer se ovo više za izvoz traži i skuplje je; a s druge strane, da je grožđja običnih vrsti, koje već imadu, pravo bolja, pripravljena vina n. pr. iz sušena grožđja i t. d.

U ostalom nek dobro upamte naši poljodjelci ono, što smo već u drugom članku spomenuli: — da nije naime ni najmanje uputno, da se uz ovakove okolnosti nastavi i proširi sadjenje loze, već se treba baciti na druge grane gospodarstva; a što smo u ovom članku htjeli spomenuti, mislimo, kako već rečeno na ono, što je već posadjeno, te što je još za pocijepati

Hrvati i Hrvatico! Širite „Našu Slogu“.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni darovi.

Veleć. gosp. pop Ivo Šintić, župnik u Belom, poslao nam je K 2 za Družbu, a K 2 za Bratovštinu hr. ljudi u Istri.

Veleć. g. Ivan Ziganto, kapelan u Sv. Križu kod Kastva šalje za Družbu Sv. C. i M. K 16 sabranih na glavnoj skupštini Posujilnice u Sv. Križu dne 28. 2. 1909.

Današnji izkaz . . . K 20.—
zadnji izkaz . . . K 886-58

ukupno . . . K 886-58

U dvoboju usmrden. Dne 11. ov. mj. pobije se izvan našega grada dva častnika — jedan mornarice, drugi topništva — na kubure. Častnik topništva vitez Rosner pogodjen bijaše u srecu od svog protivnika častnika mornarice baruna Perglera, te je ostao na mjestu mrtav.

Lošinjski kotar:

Bloška svodačnost. Iz Cresa nam pišu, da će na dne Uokra dični naš starina Otac Frane Dobrović, franjovac, proslaviti šestdesetogodišnjem misljetvu, ako mu Svevišnjji do tada produlji dragocjeni život. Dne 12. marča doživio je taj volezasluzni član družbe sv. Frana svoju 84 godišnjicu, a prošao je 67 godina rodovničkog života i 61 godinn svečanog zapjetovanja.

Stalni smo, da će no samo njegovi mlii Cresani, već sav naš rod: na dan njegova jubileja izkazati častva iskrone ljubavi i zaslužnog priznanja.

Krčki kotar:

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo nam javlja, da je na nekoliko dana obustavilo prugu „Rieka—Rab—Lošinj Veliki—Nerezine“.

Voloski kotar:

Mošćenička Draga 16. 3. 1909.

† Albert Rosović, c. i kr. major. Dne 8. o. mj. ispuatio je svoju blagu dušu u bolnici u Zadru naš odlčni domorodac Albert Rosović c. i kr. nadpukovnik (major) Jelačićeve regimente na Rieci.

Pokojnik rodio se je kao sin siromašne mornarske obitelji u Mošćeničkoj Dragi. Dok je naš Berto bio još malo djeteta, izgubio je oca, koji je poginuo u slavnoj bitci pod Visom, gdje je i on pomogao slavni naše mornarice. Ostavši tako sirota, bio je poslan na državni trošak u vojničke škole, koje je, premda u tudjem i u njemačkom jeziku, svrsio veoma s dobrim uspjehom, i tako postao vojnički časnik.

Kad je, za vrijeme školovanja, bio za prvi put došao kući, veoma se je teško razumio sa svojim, budući da je u tudjini gotovo bio zaboravio naš lepi hrvatski jezik. To je na njega tako snažno djelovalo, da je odlučio opet naučiti svoj materinski govor i to po mogućnosti što bolje. I u istinu ostao nam je naš Berto vjeran svomu domu i jeziku svo do svoje smrti. Zaluzio je vrlo često k nama u Drugu i svaki bi put ostao po mjesec i više dana. Kadgod bi došao k svomu stricu Aleksandru, zaluzio bi među domaće ljude, ispitivao bi ovo i ono, razgovarao se ljubuzno sa svakim, interesirao bi se za sve. Osobito ga je zanimalo budjenje narodne svijesti kod nas, veselio ga svaki naš napredak, a pomagao nas je u narodnom poslu i on koliko je mogao i rjeđu i djelom.

Bio je marljiv čitalac i predplatnik „Naše Sloge“, a rado je čitao naše hrvatske knjige, osobito Kumičićova i Carova djela, a i pjesma našega Jerotava bile su mu srecu veoma prisrasc. Čijela naša Istra i narodna politika naša zanimala ga, osobito naš napredak na školskom polju. „Družbu“ našu mnogo je puta i rado pomagao.

Znao je udarati na citru, pak je najvelio na nju udarati naše lijepe hrvatske pjesmice. — Sjećam se, kako je jednom pred mnoš s nekim osobitim zasnosom udarao takve pjesmice iz jedne zbirke hrv. pjesmica a uz to je pod glas pjevučkao. Hvalio mi se, kako su naše pjesmice mile i ugodne, kako ih on više puta pjeva i udara na citri i pred tudjincima pa kako se svakomu dopadaju.

Njegovi su rodjaci s ponosom gledali na njega, a ponosili smo se i mi Dražani, da je jedan od naših sinova tako visoko došao, jer nije šala postati od tako niska roda vojnički major. A bio bi on sigurno još i više postao, da ga nije ljuta bolest baš u najboljim godinama uništila.

Mili naš Berto, snivaj slatko vječni sanak i moli se Svevišnjemu za sve nas, a osobito za tvoje ljublene Mošćenitane. Moli Svevišnjega, da bi se Tvoji sumještanli što rvo osvjestili, da bi se ponosili svojim hrvatskim jezikom i rodom, kako si se Ti tim ponosio. Moli Boga, da zavlada među nama mir, ljubav i sloga, pa da svi skupa uzradimo na korist i sreću naše obćine i naše hrvatske Istre. Počivao u miru!

Lučko raduje u Mošćenitah. Kod c. k. pomorske vlade u Trstu (građevini ođsjek) obdržavati će se dne 27. o. mj. javna dražba putom plemenitih ponuda izrok usklidne cijene od 34.928-K i 60 para za gradnju mla za pristanište u Mošćenitah. Odnosni nacrti jesu na vidu u službenoj dobi kod rečenog ođsjeka pomorske vlade u Trstu.

Za gradnju novo-pučke škole u Vodlenh, Glavarstvo obćine Materija oglašuje, da će se u obćinskom uredu dne 20. marča od 10—12 sati, prije podne obdržavati javna usmena dražba za gradnju pučke škole u Vodlenh. Isključni členn iznos K 21.820. Koji kani dražbovatij vanja da uložij prije dražbe jamcevinu 5%. Nacrti i uvjeti na vidu su u obćinskom uredu u Materijah sa službenih satova.

Pazinski kotar:

Is srednje Istre koncem februara 1909. (Svršetak).

Dalje na mom putovanju navratih se u Sv. Neđelju. — „Rocca inespugnabile d' Italianità“ — Prolazim custom amo —

J. Kopač

Odklikovan sa 8 srebrne kolajne
u Gerici godine 1891. 1894. 1900.
Časna diploma i zlatna kolajna
u Vidmu godine 1908.
Zlatnu kolajnu i zasluzni križ u
Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča proč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom ob-
cištvu svijeće iz prijesnog pčelnoga voska. Kilogram po K 5.—. Za prije-
snost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za
vječno svjetlo po jeftinoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe,
za božićno drveće, vošteni svitci i međ najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene.
Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem otkjenik franko.

Svi u krojački salon Zovića i !

Trgovina manufakturne robe i krojački salon
MARKO ZOVIĆ - PAZIN

Skladište odijela najmodernijeg kroja i sukna, kao i
samog sukna za muške i ženske
uz tvorničke cijene.

Svaku je slobodno pogledati i promjeriti robu.

Zašto može Zović za 30% jeftinije prodati šivaći stroj?
Zato! jer radi bez agenta!

Osam-godišnja garancija. Konkurencija isključena.

Brza, točna i solidna posluga.

Novo: Prolječna i ljetna sezona!

SVI ONI BOLESTNI

koji nemaju apetita za jesti, koji trpe na slaboj probavi, za-
vorenju, žgaravici, nadimanju, prekomjernom stvaranju
kiseline u želucu, glavobolji, grčevima, pijući izvrstne
„**Želudčane kapljice**“

Ijekarne k' „Sv. Ćirilui Metodu“ u Pazinu,
--- povrtaču narušenom zdravlju prijašnju jakost i svježinu. ---
CIJENA: 6 bočica 2 K 60 fil.; 12 bočica 4 K 80 fil.

SVIM ONIM

koji trpe na kašlju, plućnom kataru, ješkom dibanju, sla-
bosti, bledoći, preporuča se izvrstno bakalarevo ulje priprav-
ljeno sa željezom. Isto je tako ugodno pripravljeno, da ga i naj-
osjetljiviji bolesnik piti može.

Cijena jedne boce 2 krune.

Osobito se preporuča za malu djecu.

Ovi ovdje navedeni lijekovi dobivaju se samo u Ijekarni
k' „Sv. Ćirilu i Metodu“ u Pazinu (Istra),
te se razasliju ili pouzdećem — ili ako se novac unapred pošalje.
Naputak uporabe priložen je u svakoj staklenci.
Iata Ijekarna preporuča svoje bogato skladište Ijekarničkih
specijaliteta, mineralnih voda, svake vrsti ovoja i t. d.

ODPREMNIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO
„BALKAN“
d. o. s. j. u TRSTU
RIVA GRUMULA broj 14.
Telefa 2160. Brojari: BALKANSPED.
Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplađuju sadružnihi dielova jedan ili višo po krana s.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član to diata bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkasa, a iznos od 1000 K ako se nije kod uložnja englasno ustanovio veći ili manji rok na odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmoye (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadržnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdans satvoren.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vianitina kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

CEDULJICE za sv. ispovjed i pričest
Izdajuje „NARODNA TISKARA“
LAGINJA i DR., PULA, ulica Giulia, br. 1.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

godina stare bolesti izličeću su sa mojim strojem posvo! Od izličećih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvalo kao i od oduševljenih slojova izdano svjedočbo i priznanice iz svjuz strana svijata pohranjene su u mojoj pisarnici, gdje stoji svako-
komu u svako doba na vid. **GDJE NUDAN LIEM NIE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bole-
stima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju nebi-
lo izličeću najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozoravam osobito p. n. občinstvo na to, da
sa moj stroj ne emlje zamjenjivati sa Volinim, koji
je poradi svoga neuspjeha zahranjen u Njemačkoj
kao i u Austro-Ugarskoj, dođim moj dvostruki
elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967
svobito sa hvati i uživa vanrednu dopadnost poradi
svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca
i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarijelih 20
godis, kroničnih bolesnih.

Dopisvanje i naručbo obavljaju se u hrvat-
skom jeziku. Pouzdećem ili ako se novac unapred po-
šalje, razasliju glavna prodavaoca za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,
Budimpošta, V/41. Kotar,
Vadars-ulica br. 84.

OPCINSKA ŠTEDIONICA
u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, pod
jamčanjem cijelokupne imovine općine Biograd i pod
državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa
5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmoye, eskomptira mjenice i vrši
ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. pošlanske štedionice za ulaganje
novaca šalje besplatno.

Prima u svoje dobro uredjene magazinske svaku vrst go-
podarskih proizvoda, daje na iste predumove a uz vrlo pe-
voljne uvjete i brine se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako
kupuje i prodaje svaku vrst robe po nalogu i na račun svojih
mušterija najpovoljnije. Otvara carinske kredite, ocarinjuje
robu i daje zajmoye na robu ležeću u javnim skladištima.

Otprema svaku vrst pošiljaka u svim pravcima točno i
brzo, obavija reklamacije i daje svako strukovno razjašnjenje
i uputu brzo i badava.